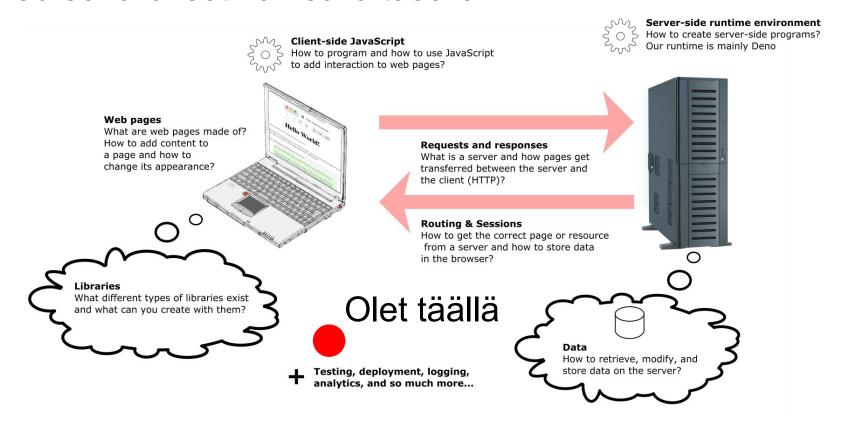
Päivä 7 - Sovellusten testaaminen, CI/CD

2021-12-03 AaltoPRO - Websovelluskehitys

Web-sovellukset korkealla tasolla

Päivä 7

- 9-12 Aamupäivä
 - Kertaus: Yksikkötestaus ja integraatiotestaus, TDD
 - Kahvitauko
 - Web-sovelluksen testaaminen: HTTP-rajapinnat
 - Yhteenveto
- 12:00 13:00 Lounas
- 13:00 16:00 Iltapäivä
 - Web-sovelluksen testaaminen: Selainautomaatio
 - Kahvitauko
 - Continuous Integration ja Continuous Delivery
 - Yhteenveto

Kertaus - project-06-temperatures

Yksikkötesti ja toteutus

- Toteuta tiedostoon arithmeticsService funktio smaller, joka saa parametrina kaksi lukua. Funktion tulee palauttaa annetuista luvuista pienempi. Tee funktiolle yksi testi.
- Toteuta tiedostoon arithmeticsService funktio greater, joka saa parametrina kaksi lukua. Funktion tulee palauttaa annetuista luvuista suurempi. Tee funktiolle yksi testi.

- Integraatiotestejä

- Toteuta tiedostoon temperatureService parametriton funktio hasMeasurements.
 Funktion tulee palauttaa arvo true mikäli tietokannassa on mittauksia. Muulloin funktion tulee palauttaa arvo false. Tee funktiolle yksi testi.
- Toteuta tiedostoon temperatureService parametriton funktio isFreezingOnAverage. Funktion tulee palauttaa arvo true mikäli tietokannassa olevien lämpötilojen keskiarvo on pienempi kuin nolla. Muulloin funktion tulee palauttaa arvo false. Tee funktiolle yksi testi.

- Testikattavuudella tarkastallaan automaattisissa testeissä läpikäytyjä vaihtoehtoisia suorituspolkuja. Mitä korkeampi testikattavuus, sitä suurempi osa vaihtoehtoisista suorituspoluista käydään läpi.
- Huom! Tarkastellaan läpikäytyjä suorituspolkuja, ei testien hyvyyttä tai sitä, tehdäänkö testeissä edes tarkastuksia.

- Kaksi komentoa
 - deno test --coverage=cov → suorittaa testit ja luo tilastoja kansioon cov
 - deno coverage cov → luo kansiossa cov olevista tilastoista luettavan raportin
- Voidaan ajaa myös docker-composen avulla
 - docker-compose run --rm temperatures deno test --coverage=cov
 - docker-compose run --rm temperatures deno coverage cov

- Kaksi komentoa
 - deno test --coverage=cov → suorittaa testit ja luo tilastoja kansioon cov
 - deno coverage cov → luo kansiossa cov olevista tilastoista luettavan raportin
- Voidaan ajaa myös docker-composen avulla
 - docker-compose run --rm temperatures deno test --coverage=cov
 - docker-compose run --rm temperatures deno coverage cov

1

Huom! Kansion cov-oikeudet eivät tule käyttäjälle (ainakin Linux&Mac)

Kokeile testikattavuuden selvittämistä nyt!

- Kaksi komentoa
 - deno test --coverage=cov → suorittaa testit ja luo tilastoja kansioon cov
 - deno coverage cov → luo kansiossa cov olevista tilastoista luettavan raportin
- Voidaan ajaa myös docker-composen avulla
 - docker-compose run --rm temperatures deno test --coverage=cov
 - docker-compose run --rm temperatures deno coverage cov

1

Huom! Kansion cov-oikeudet eivät tule käyttäjälle (ainakin Linux&Mac)

Hands-on: project-06-temperatures

- Test-driven Development menetelmää noudattaen, lisää funktioille smaller, greater, hasMeasurements ja isFreezingOnAverage testejä ja

tarkastele miten testikattavuus kasvaa. Kirjoita testi Suorita testi Refaktoroi Kirjoita tarvittu ohjelmaa toiminnallisuus Suorita testit

Kahvitauko?

Kertaus: polut ja metodit

- HTTP-pyynnöt tehdään aina johonkin palvelimen polkuun
- HTTP-pyynnöt tehdään aina jollain metodilla
 - GET-pyyntöä käytetään resurssin hakemiseen
 - POST-pyyntöä käytetään resurssin muokkaamiseen
- Vastauksessa aina statuskoodi (esim 200), usein myös runko

Web-sovelluksen testaus: HTTP-apit

- Web-sovellusta testattaessa tehdään pyyntöjä sovelluksen tarjoamiin polkuihin - tätä seuraa aina vastauksen tarkastelu
- Oak-sovelluskehyksellä tehtyjä sovelluksia testataan usein SuperOak-kirjastolla
- SuperOak tarjoaa toiminnallisuuden sovelluksen HTTP-apien testaamiseen

Web-sovelluksen testaus: HTTP-apit

- Web-sovellusta testattaessa tehdään pyyntöjä sovelluksen tarjoamiin polkuihin tätä seuraa aina vastauksen tarkastelu
- Oak-sovelluskehyksellä tehtyjä sovelluksia testataan usein SuperOak-kirjastolla
- SuperOak tarjoaa toiminnallisuuden sovelluksen HTTP-apien testaamiseen

Voimme tehdä pyyntöjä polkuihin ja tarkastella pyyntöihin saatuja vastauksia

```
router.get("/", ({ response }) => response.redirect("/temperatures"));
router.get("/temperatures", temperatureController.showTemperatures);
router.post("/temperatures", temperatureController.addMeasurement);
```

```
Voidaan testata tuleeko
vastauksena uudelleenohjaus
(statuskoodi 302)

router.get("/", ({ response }) => response.redirect("/temperatures"));
router.get("/temperatures", temperatureController.showTemperatures);
router.post("/temperatures", temperatureController.addMeasurement);
```

```
Voidaan testata tuleeko
vastauksena uudelleenohjaus
(statuskoodi 302)

router.get("/", ({ response }) => response.redirect("/temperatures"));
router.get("/temperatures", temperatureController.showTemperatures);
router.post("/temperatures", temperatureController.addMeasurement);
```

```
Voidaan testata tuleeko
                                 Voidaan mm. testata sisältääkö
vastauksena uudelleenohjaus
                                   vastaus halutunkaltaisen
     (statuskoodi 302)
                                        merkkijonon
router.get("/", ({ response }) => response.redirect("/temperatures"));
router.get("/temperatures", temperatureController.showTemperatures);
router.post("/temperatures", temperatureController.addMeasurement);
```

Voidaan mm. testata lisätäänkö lähetetty data tietokantaan

```
import { app } from "../app.js";
import { superoak } from "../deps.js";
Deno.test({
 name: "GET / palauttaa uudelleenohjauksen",
 fn: async () => {
  const testClient = await superoak(app);
  await testClient.get("/").expect(200);
 sanitizeOps: false,
 sanitizeResources: false,
```

```
import { app } from "../app.js";
import { superoak } from "../deps.js";
Deno.test({
 name: "GET / palauttaa uudelleenohjauksen",
 fn: async () => {
   const testClient = await superoak(app);
   await testClient.get("/").expect(200);
 sanitizeOps: false,
 sanitizeResources: false,
```

```
import { app } from "../app.js";
                                             Määritellään testi
import { superoak } from "../deps.js";
Deno.test({
 name: "GET / palauttaa uudelleenohjauksen",
 fn: async () => {
   const testClient = await superoak(app);
   await testClient.get("/").expect(200);
 sanitizeOps: false,
 sanitizeResources: false,
```

```
import { app } from "../app.js";
                                              Määritellään testi
import { superoak } from "../deps.js";
                                                  Luodaan sovellusta
Deno.test({
                                                     käsittelevä
 name: "GET / palauttaa uudelleenohjauksen",
                                                 superoak-instanssi
 fn: async () => {
   const testClient = await superoak(app);
   await testClient.get("/").expect(200);
 sanitizeOps: false,
 sanitizeResources: false,
```

Noudetaan sovellus (app) ja superoak

```
import { app } from "../app.js";
                                              Määritellään testi
import { superoak } from "../deps.js";
                                                  Luodaan sovellusta
Deno.test({
                                                     käsittelevä
 name: "GET / palauttaa uudelleenohjauksen",
                                                 superoak-instanssi
 fn: async () => {
   const testClient = await superoak(app);
   await testClient.get("/").expect(200);
                                            Tehdään GET-pyyntö
                                           polkuun "/" ja odotetaan
 sanitizeOps: false,
                                               että vastauksen
                                             statuskoodi on 200
 sanitizeResources: false,
```

```
import { app } from "../app.js";
                                               Määritellään testi
import { superoak } from "../deps.js";
                                                   Luodaan sovellusta
Deno.test({
                                                      käsittelevä
 name: "GET / palauttaa uudelleenohjauksen",
                                                  superoak-instanssi
 fn: async () => {
   const testClient = await superoak(app);
   await testClient.get("/").expect(200);
                                            Tehdään GET-pyyntö
sanitizeOps: false, Testataan ja korjataan!
                                           polkuun "/" ja odotetaan
                                               että vastauksen
                                              statuskoodi on 200
 sanitizeResources: false,
```

Noudetaan sovellus (app) ja superoak

```
import { app } from "../app.js";
                                               Määritellään testi
import { superoak } from "../deps.js";
                                                   Luodaan sovellusta
Deno.test({
                                                      käsittelevä
 name: "GET / palauttaa uudelleenohjauksen",
                                                  superoak-instanssi
 fn: async () => {
   const testClient = await superoak(app);
   await testClient.get("/").expect(200);
                                            Tehdään GET-pyyntö
sanitizeOps: false, Testataan ja korjataan!
                                           polkuun "/" ja odotetaan
                                               että vastauksen
                                              statuskoodi on 200
 sanitizeResources: false,
```

Noudetaan sovellus (app) ja superoak

```
import { app } from "../app.js";
                                               Määritellään testi
import { superoak } from "../deps.js";
                                                   Luodaan sovellusta
Deno.test({
                                                      käsittelevä
 name: "GET / palauttaa uudelleenohjauksen",
                                                  superoak-instanssi
 fn: async () => {
   const testClient = await superoak(app);
   await testClient.get("/").expect(302);
                                            Tehdään GET-pyyntö
sanitizeOps: false, Testataan ja korjataan!
                                           polkuun "/" ja odotetaan
                                               että vastauksen
                                              statuskoodi on 302
 sanitizeResources: false,
```

Testissä voidaan tehdä useampi tarkastelu

- SuperOak testit mahdollistavat expect-käskyjen ketjuttamisen
 - "vastauksen statuskoodin tulee olla 302 ja uudelleenohjauksen tulee tapahtua polkuun /temperatures"

- "vastauksen statuskoodin tulee olla 200 ja palautettavan sivun tulee sisältää teksti Measurements"

Testissä voidaan tehdä useampi tarkastelu

- SuperOak testit mahdollistavat expect-käskyjen ketjuttamisen
 - "vastauksen statuskoodin tulee olla 302 ja uudelleenohjauksen tulee tapahtua polkuun /temperatures"

- "vastauksen statuskoodin tulee olla 200 ja palautettavan sivun tulee sisältää teksti Measurements"

"Säännöllinen lauseke"

Huom! Yksi pyyntö per superoak-instanssi

```
const testClient = await superoak(app);
await testClient.get("/").expect(302);
await testClient.get("/measurements").expect(200);
```

```
let testClient = await superoak(app);
await testClient.get("/").expect(302);

testClient = await superoak(app);
await testClient.get("/measurements").expect(200);
```

Hands-on: project-06-temperatures

- Toteuta kolme superoak-testiä, joissa seuraavat tapaukset
 - GET-pyyntö juuripolkuun / palauttaa statuskoodin 302
 - **GET-pyyntö polkuun** / temperatures **palauttaa statuskoodin** 200
 - **GET-pyyntö polkuun** / temperature **palauttaa statuskoodin** 404

```
await testClient.post("/temperatures")
        .send("measurement=4")
        .expect(302);
                                      Tämä vastaa tilannetta, missä
           "Lähetetään palvelimelle
                                      Iomakkeessa olisi tekstikenttä,
        muuttuja measurement, jonka
                                    jonka nimi on measurement, ja jonka
                 arvona on 4"
                                             arvoksi syötetään 4
```

```
await testClient.post("/temperatures")
               .send("measurement=4")
               .expect(302);
                                              Tämä vastaa tilannetta, missä
                  "Lähetetään palvelimelle
                                              Iomakkeessa olisi tekstikenttä,
               muuttuja measurement, jonka
                                            jonka nimi on measurement, ja jonka
                        arvona on 4"
    Odotetaan myös, että
                                                    arvoksi syötetään 4
vastauksen statuskoodi on 302
    (eli uudelleenohjaus)
```

Tiedon lähettäminen ja lähetetyn tiedon tarkastelu

- Testejä kirjoittaessa voi mukaan tuoda myös muita palveluita. Alla käytössä temperatureService (...on toki pitänyt tuoda käyttöön).

```
const temps = await temperatureService.listTemperatures();
const testClient = await superoak(app);
await testClient.post("/temperatures")
        .send("measurement=4")
        .expect(302);
const tempsAfter = await temperatureService.listTemperatures();
assertEquals(tempsAfter.length, temps.length + 1);
```

Tiedon lähettäminen ja lähetetyn tiedon tarkastelu

- Myös useamman pyynnön tekeminen on ok!

```
let testClient = await superoak(app);
await testClient.post("/temperatures")
        .send("measurement=4")
        .expect(302);
testClient = await superoak(app);
await testClient.get("/temperatures")
        .expect (200)
        .expect(/Measurements/);
        .expect (/4/);
```

Hands-on: project-06-temperatures

- Toteuta viisi superoak-testiä, joissa seuraavat tapaukset
 - POST-pyyntö juuripolkuun / palauttaa statuskoodin 404
 - POST-pyyntö polkuun /temperatures siten, että pyynnössä on mittausarvo 5, palauttaa statuskoodin 302
 - POST-pyyntö polkuun / temperatures siten, että pyynnössä on mittausarvo 3, palauttaa statuskoodin 302, ja tarkastaa että tietokannassa olevien rivien määrä on kasvanut yhdellä
 - POST-pyyntö polkuun / temperatures siten, että pyynnössä on mittausarvo HUIJAAN, palauttaa statuskoodin 302, ja tarkastaa että tietokannassa olevien rivien määrä ei ole kasvanut yhdellä → muokkaa lopulta sovellusta siten, että tämäkin testi menee läpi
 - Ensin tyhjennetään tietokanta, jonka jälkeen tehdään POST-pyyntö polkuun /temperatures. Pyynnössä tulee olla mittausarvo 42. Tämän jälkeen tehdään GET-pyyntö polkuun /temperatures ja tarkastetaan, että palautetussa sivussa on arvo 42.

Lounas

Web-sovelluksen testaus: Selainautomaatio

- SuperOakilla ja HTTP-apeille yleisesti ottaen testejä kirjoittaessa tehdään pyyntöjä polkuihin, jonka jälkeen tarkastellaan palvelimelta saatua vastausta
- Web-sovelluksen sivujen testaaminen tällä tavalla ei kovin suoraviivaista
 - Mikäli sivulla on JavaScriptillä toteutettua dynaamista toiminnallisuutta, kattava sovelluksen testaaminen HTTP-apien kautta ei ole käytännössä mahdollista

Web-sovelluksen testaus: Selainautomaatio

- Selainautomaatiokirjastot kuten Cypress, Puppeteer ja Selenium mahdollistavat selaimen toiminnan automatisoinnin sekä sivuilla näkyvien asioiden tarkkailun
- Tyypilliset toiminnot: mene osoitteeseen, hae tekstiä, hae elementtiä, paina nappia, ...

Web-sovelluksen testaus: Selainautomaatio

- Tarkastellaan kahta esimerkkiä
 - Puppeteer (<u>https://pptr.dev/</u>)
 - Cypress (https://www.cypress.io/)

Esimerkki: project-07-todo-collections

- Projektissa kaksi docker-compose -tiedostoa:
 - docker-compose.yml -- käytetään sovelluksen käynnistämiseen (kuten normaalisti)
 - docker-compose.e2e.yml -- käytetään sovelluksen ja e2e-testien käynnistämiseen
- Tiedostoon docker-compose.e2e.yml määritelty mahdollisuus sekä Puppeteerin että Cypressin käynnistämiseen.
- Tietyn palvelun käynnistäminen annetusta docker-compose -tiedostosta:
 - docker-compose -f docker-compose.e2e.yml up e2e-puppeteer
 - docker-compose -f docker-compose.e2e.yml up e2e-cypress

Esimerkki: project-07-todo-collections

- Projektissa kaksi docker-compose -tiedostoa:
 - docker-compose.yml -- käytetään sovelluksen käynnistämiseen (kuten normaalisti)
 - docker-compose.e2e.yml -- käytetään sovelluksen ja e2e-testien käynnistämiseen
- Tiedostoon docker-compose.e2e.yml määritelty mahdollisuus sekä Puppeteerin että Cypressin käynnistämiseen.
- Tietyn palvelun käynnistäminen annetusta docker-compose -tiedostosta:
 - docker-compose -f docker-compose.e2e.yml up e2e-puppeteer
 - docker-compose -f docker-compose.e2e.yml up e2e-cypress

Toimivat kun sovellus on ensin käynnistetty normaalisti komennolla docker-compose up --build

```
Deno.test("Visit a page, check that page has text", async () => {
 const browser = await createBrowser();
const page = await browser.newPage();
await page.goto(`${address}`);
 const content = await page.content();
assertStringIncludes(content, "Expected text");
await browser.close();
```

```
Deno.test("Visit a page, check that page has text", async () => {
const browser = await createBrowser();
                                             Luo selain
const page = await browser.newPage();
await page.goto(`${address}`);
 const content = await page.content();
assertStringIncludes(content, "Expected text");
await browser.close();
```

```
Deno.test("Visit a page, check that page has text", async () => {
const browser = await createBrowser();
                                             Luo selain
const page = await browser.newPage();
await page.goto(`${address}`);
 const content = await page.content();
 assertStringIncludes(content, "Expected text");
await browser.close();
```

```
Deno.test("Visit a page, check that page has text", async () => {
const browser = await createBrowser();
                                              Luo selain
                                               ia "täbi'
const page = await browser.newPage();
await page.goto(`${address}`);
                                                      osoitteeseen
const content = await page.content();
                                                      Hae sisältö ja
tarkastele
assertStringIncludes(content, "Expected text");
await browser.close();
```

```
Deno.test("Visit a page, check that page has text", async () => {
const browser = await createBrowser();
                                              Luo selain
                                               ia "täbi"
const page = await browser.newPage();
await page.goto(`${address}`);
                                                      osoitteeseen
const content = await page.content();
                                                      Hae sisältö ja
tarkastele
assertStringIncludes(content, "Expected text");
await browser.close();
                            Sulje selain
```

Puppeteer

- Mahdollisuus siirtää kursori elementtin ja kirjoittaa

```
await page.focus('input[type="text"]');
await page.keyboard.type("My another task!");
```

Mahdollisuus klikata elementtiä

```
await page.click('input[value="Add collection!"]');
```

- Ja niin edelleen.

Hae input-elementti, jonka type-attribuutir arvo on "tevt"

Puppeteer

Mahdollisuus siirtää kursori elementtin ja kirjoittaa

```
await page.focus('input[type="text"]');
await page.keyboard.type("My another task!");
```

Mahdollisuus klikata elementtiä

```
await page.click('input[value="Add collection!"]');
```

Ja niin edelleen.

Hae input-elementti, jonka type-attribuutin arvo on "text"

Puppeteer

Mahdollisuus siirtää kursori elementtin ja kirjoittaa

```
await page.focus('input[type="text"]');
await page.keyboard.type("My another task!");
```

Mahdollisuus klikata elementtiä

```
await page.click('input[value="Add collection!"]');
```

Ja niin edelleen.

Mistä tällaisen loitsun saa? Demo selaimessa!

```
it("Can add a new collection", () => {
  cy.visit("/");

  cy.get("input[type='text']").type("A new collection with cypress.");
  cy.get("form").submit();

  cy.contains("A new collection with cypress.");
});
```

```
it("Can add a new collection", () => {
 cy.visit("/");
 cy.get("input[type='text']").type("A new collection with cypress.");
 cy.get("form").submit();
 cy.contains("A new collection with cypress.");
```

```
cy.visit("/");
                juuripolkuun
cy.get("input[type='text']").type("A new collection with cypress.");
cy.get("form").submit();
cy.contains("A new collection with cypress.");
```

```
Etsi tekstikenttä ja
syötä siihen tekstiä
cy.visit("/");
                  juuripolkuun
 cy.get("input[type='text']").type("A new collection with cypress.");
 cy.get("form").submit();
 cy.contains("A new collection with cypress.");
```

```
Etsi tekstikenttä ja
syötä siihen tekstiä
cy.visit("/");
                  juuripolkuun
 cy.get("input[type='text']").type("A new collection with cypress.");
                          Etsi lomake ja lähetä se
 cy.get("form").submit();
 cy.contains("A new collection with cypress.");
```

```
Etsi tekstikenttä ja
syötä siihen tekstiä
cy.visit("/");
                  juuripolkuun
 cy.get("input[type='text']").type("A new collection with cypress.");
                          Etsi lomake ja lähetä se
 cy.get("form").submit();
 cy.contains("A new collection with cypress.");
                                               Tarkasta sivun sisältö
```

Puppeteer vs. Cypress

- Kumpaakin käytetään selainautomatisaatioon
- Kummallakin oma tapa testien kirjoittamiseen
- Kummatkin hyviä

Hands-on: project-07-todo-collections

- Suorita olemassaolevat cypress-testit komennolla:

 docker-compose -f docker-compose.e2e.yml up e2e-cypress
- Mene kansion e2e-cypress sisällä olevaan kansioon cypress; avaa kansio videos. Käynnistä joku kansiossa olevista videoista -- mitä näet?
- Luo kansioon integration uusi tiedosto todos.spec.js
 - Luo tiedostoon testi, joka (1) menee sovelluksen juuripolkuun, (2) luo uuden kokoelman, (3) klikkaa kokoelman linkkiä, (4) luo uuden todon, ja (5) tarkastaa onko todo sivulla
 - Luo tiedostoon testi, joka (1) menee sovelluksen juuripolkuun, (2) luo uuden kokoelman, (3) klikkaa kokoelman linkkiä, (4) luo uuden todon, (5) tarkastaa onko todo sivulla, (6) poistaa todon, ja (7) tarkastaa että todo ei ole sivulla

Kahvitauko?

"Se toimi omalla koneellani, mutta..."

- Ohjelmistoja kannattaa kehittää siten, että ohjelmistosta on jatkuvasti olemassa julkaisukunnossa oleva versio.

"Se toimi omalla koneellani, mutta..."

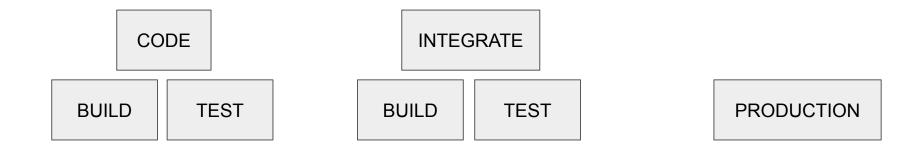
 Ohjelmistoja kannattaa kehittää siten, että ohjelmistosta on jatkuvasti olemassa julkaisukunnossa oleva versio.

"Se toimi omalla koneellani, mutta..."

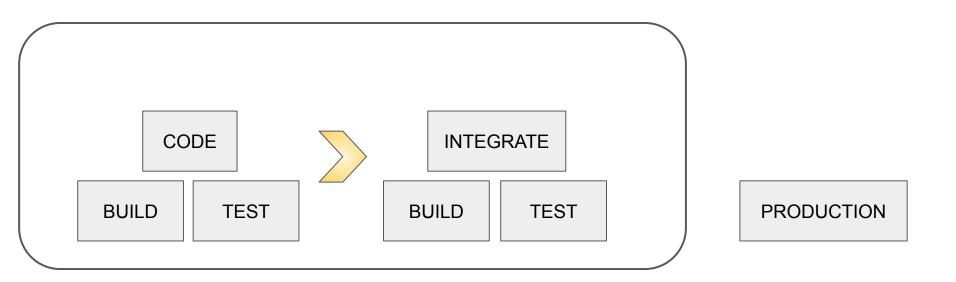
- Ohjelmistoja kannattaa kehittää siten, että ohjelmistosta on jatkuvasti olemassa julkaisukunnossa oleva versio.

Continuous Delivery?

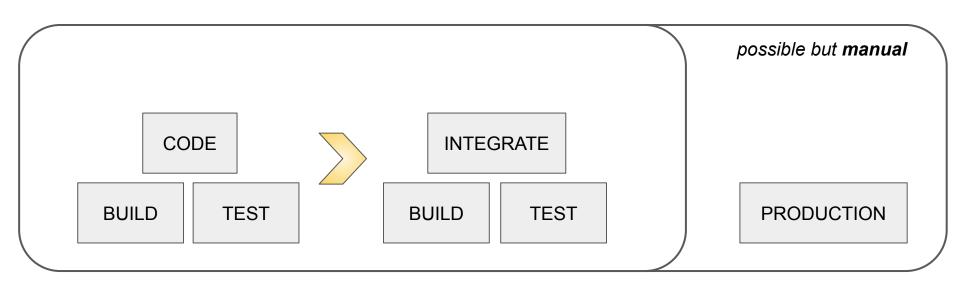
Continuous Delivery on lähestymistapa
 ohjelmistokehitykseen, missä ohjelmistoja kehitetään
 siten, että ne voidaan julkaista tuotantoon milloin
 tahansa.

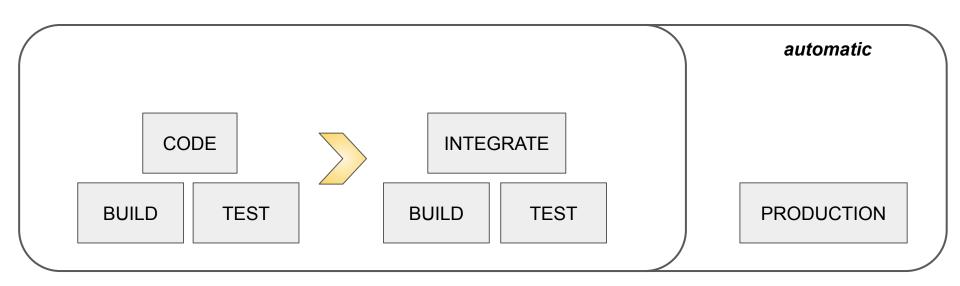
- Continuous Integration → changes committed often, automated tests

- Continuous Integration → changes committed often, automated tests
- Continuous Delivery → software can be released to production at any time

- Continuous Integration → changes committed often, automated tests
- Continuous Delivery → software can be released to production at any time
- Continuous Deployment → latest version of the software is the live version

Sovellus verkkoon: demo

https://wsd.cs.aalto.fi/24-web-application-architecture-ii/3-serverless-architecture/

Hands-on: vapaavalintaista harjoittelua

- Vaihtoehtoisesti:
 - Luo sovellus, joka näyttää käyttäjälle viestin "Hei maailma!" ja lisää se verkkoon Deno Deploy -palvelua käyttäen

Yhteenveto iltapäivästä

+ seuraava lähipäivä lyhyesti